

Sygn. akt I C 781/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 sierpnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku I Wydział Cywilny

w składzie :

Przewodniczący : SSR del. Michał Jank

Protokolant : sekr, sąd. Magdalena Szulta

po rozpoznaniu w dniu 28 lipca 2016 r. w Gdańsku, na rozprawie

sprawy z powództwa M. K.

przeciwko M. G.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego M. G. na rzecz powódki M. K. kwotę 43.743,34 zł (czterdzieści trzy tysiące siedemset czterdzieści trzy złote 34/100) wraz z ustawowymi odsetkami od tej kwoty od dnia 5 września 2014 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od tej kwoty od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty;

II. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

III. zasądza od powódki na rzecz pozwanego kwotę 3.668,88 zł (trzy tysiące sześćset sześćdziesiąt osiem złotych 88/100) tytułem zwrotu kosztów postępowania;

IV. wyrokowi w pkt I nadaje rygor natychmiastowej wykonalności co do kwoty 23.250 zł (dwadzieścia trzy tysiące dwieście pięćdziesiąt złotych).

Sygn. akt I C 781/14

UZASADNIENIE

Powódka M. K. domagała się zasądzenia od pozwanego M. G. kwoty 250.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Powódka wskazała, że strony od 2002 r. pozostawały w konkubinacie, w trakcie którego pozwany w kwietniu 2004 r. zakupił działkę przy ul. (...) w M., na której wybudował dom mieszkalny. Powódka stwierdziła, że koszty nabycia działki i budowy domu zostały poniesione po połowie, a wartość nieruchomości wynosi obecnie 400.000 zł. Ponadto, w czerwcu 2013 r. powódka przekazała pozwanemu kwotę 50.000 zł, za którą zakupił on samochód marki R. (...), który - wbrew ustaleniom stron - zarejestrował wyłącznie na siebie. Powódka wezwała pozwanego do zapłaty, jednak ten nie uregulował długu. Jako podstawy prawne swoich żądań powódka przywołała przepisy o zwrocie nakładów i bezpodstawnym wzbogaceniu.

Pozwany uznał powództwo do kwoty 23.500 zł i wniósł o jego oddalenie w pozostałym zakresie oraz o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwany zaznaczył, że zakup działki i budowa domu zostały sfinansowane wyłącznie z jego środków, gdyż powódka nie posiadała możliwości finansowych pozwalających jej na partycypowanie w inwestycji. Pozwany przedstawił dokładne źródła finansowania przedsięwzięcia oraz nadmienił, że całość prac przy budowie wykonywał samodzielnie, bądź z pomocą rodziny i znajomych. Oświadczył, że nigdy nie zgadzał się na zwrot nakładów rzekomo poniesionych przez powódkę na działkę i dom, a jedynie poparł wniosek o przeniesienie na nią 1/2 własności nieruchomości, na co nie wyraził zgody Sąd w sprawie o zawezwanie do próby ugodowej, gdyż uznał, że prowadziłoby to do obejścia prawa - m.in. poprzez uniknięcia opłat notarialnych. W odniesieniu do kwestii zakupu samochodu pozwany uznał powództwo do połowy ceny jego nabycia. Zdaniem pozwanego przez cały okres konkubinatu powódka była na jego utrzymaniu, a ich relacja zakończyła się ze względu na poznanie przez nią innego mężczyzny.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka M. K. i pozwany M. G. poznali się w lutym 2003 r. Oboje mieli dzieci z poprzednich związków - powódka syna K. K. (1) i córkę K., a pozwany syna R. G. i córkę. Powódka otrzymywała alimenty na dzieci od byłego męża w łącznej wysokości 600 zł miesięcznie, a pozwany płacił alimenty na dzieci swojej byłej małżonce. Powódka prowadziła zakład kosmetyczny i uzyskiwała wsparcie z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w M., a pozwany był nauczycielem, zajmował się wykonywaniem prac remontowo - budowlanych oraz okresowo wyjeżdżał do pracy do Niemiec.

Strony zaczęły się spotykać, a pod koniec lata 2003 r. zamieszkały razem w lokalu wynajmowanym przez powódkę w centrum M..

Strony stwierdziły, że dotychczasowe mieszkanie było dla nich za małe i rozpoczęły poszukiwanie większego lokalu. Uzgodniono, że nabycia na swoją rzecz dokona pozwany, gdyż powódka nie dysponowała środkami na ten cel.

Pozwany dokonał podziału majątku z byłą małżonką i w dniu 23 stycznia 2004 r. sprzedał wraz z nią nieruchomość przy ul. (...) w M., składającą się z zabudowanej domem mieszkalnym działki nr (...) o powierzchni 0,0311 ha, dla której prowadzona była księga wieczysta nr (...) oraz niezabudowanej działki nr (...) o powierzchni 0,0322 ha, dla której prowadzona była księga wieczysta nr (...) ha. Nabywcami nieruchomości zostali E. K. (1) i G. K., a za zbycie swojego udziału pozwany uzyskał kwotę 86.502,80 zł.

Strony nie znalazły mieszkania, które spełniałoby ich wymagania. Powódkę i pozwanego odstraszały wysokie ceny lokali, wobec czego podjęli decyzję, że bardziej opłacalnym będzie wybudowanie domu - tym bardziej, że pozwany dysponował stosowną wiedzą, umiejętnościami i znajomościami, by zrealizować tego typu przedsięwzięcie możliwie tanim kosztem.

W dniu 28 kwietnia 2004 r. pozwany kupił od Gminy Miasta M. działkę przy ul. (...) w M. o powierzchni 0,0743 ha, która była oznaczona w ewidencji gruntów numerem (...) i wchodziła w skład nieruchomości oznaczonej księgą wieczystą nr (...). Nabycie nastąpiło za kwotę 25.400 zł, a czynności przygotowawcze kosztowały około 5.000 zł. Pozwany uścił całą cenę z własnych środków. Dla zakupionej nieruchomości założono nową księgę wieczystą nr (...).

Powódka była zaskoczona nabyciem działki, ponieważ pozwany nie skonsultował z nią transakcji.

W latach 2004 - 2007 pozwany wybudował na działce przy ul. (...) w M. dom jednorodzinny o powierzchni użytkowej 134 m² za kwotę około 200.000 zł. Pozwany rozpoczął inwestycję dysponując środkami uzyskanymi ze sprzedaży udziału we współwłasności nieruchomości przy ul. (...) w M. (86.502,80 zł) oraz oszczędnościami w wysokości około 40.000 zł, które posiadał na swoich rachunkach bankowych w styczniu 2004 r. W późniejszym okresie pozwany posiłkował się kredytem w wysokości 55.000 zł indeksowanym do franka szwajcarskiego (CHF), który został mu udzielony przez Bank (...) S.A. w W. w dniu 22 marca 2006 r. Pozwany w krótkim czasie spłacił kredyt z pieniędzy otrzymanych z pożyczki od mamy H. G. (15.000 zł), zwrotu różnicy podatku VAT i sprzedaży jednostek uczestnictwa w funduszu inwestycyjny. W 2004 r. pozwany zarobił jako nauczyciel kwotę 35.425,15 zł brutto, w 2005 r. - kwotę

32.902,37 zł brutto, w 2006 r. - kwotę 32.138,08 zł brutto, a w 2007 r. - kwotę 30.12,43 zł brutto. Ze względu na relatywnie niewielką liczbę godzin w szkole pozwany dorabiał świadcząc usługi remontowo - budowlane.

Pozwany zakupił materiały budowlane za łączną kwotę około 135.000 zł. Pozwany wykonywał wszelkie prace budowlane oraz korzystał z pomocy zatrudnionego pracownika, brata, syna powódki i kolegów z branży. Wszystkim ww. osobom pozwany płacił za wykonywane prace.

Powódka nie partycypowała w kosztach budowy domu poza zakupem kleju do płytek i podłogi na górną część domu w firmie (...) sp. z o. o. za kwotę 2.842,89 zł w czerwcu 2006 r.

Na dzień 2 listopada 2004 r. powódka posiadała na rachunku bankowym kwotę 220 zł. W okresie od dnia 18 lutego 2005 r. do dnia 20 września 2005 r. powódka otrzymała od byłego męża łączną kwotę 38.774 zł z tytułu podziału majątku wspólnego.

W dniu 19 października 2005 r. powódka udzieliła pożyczki w wysokości 30.000 zł bratu powoda J. G., co nastąpiło częściowo ze środków uzyskanych z podziału majątku wspólnego. Pożyczka została spłacona w ciągu 11 miesięcy.

Powódka wydatkowała pozostałą część kwoty uzyskanej od byłego męża na kursy kosmetyczne i zakup wyposażenia domu (aranżację wnętrza).

W latach 2004 - 2007 powódka przez cały czas uzyskiwała wsparcie z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w M., była na utrzymaniu pozwanego i zajmowała się prowadzeniem wspólnego gospodarstwa domowego. Podczas budowy domu powódka przez cały czas wynajmowała mieszkanie w centrum M., co generowało dodatkowe koszty. W (...) urodziła się wspólna córka stron - J..

/dowody:

odpis zwykły księgi wieczystej nr (...) prowadzonej dla nieruchomości przy ul. (...) w M. - k. 5 - 5v.,

umowa sprzedaży nieruchomości przy ul. (...) w M. z dnia 23.1.2004 r. - akt notarialny nr (...) - k. 57 - 61,

zaświadczenie o zatrudnieniu i zarobkach pozwanego jako nauczyciela w Szkole (...) nr (...) w M. - k. 62,

umowa kredytowa nr (...) z dnia 22.3.2006 r. - k. 63 - 67,

wyciąg łączony z rachunków bankowych pozwanego za październik 2007 r. - k. 68 - 70,

historia transakcji przeprowadzanych z rachunku bankowego pozwanego w okresie od dnia 24.4.2016 do dnia 2.10.2006 r. - k. 71,

zestawienie kosztów budowy domu według stanu na dzień 28.3.2006 r. - k. 72,

zaświadczenie o spłacie kredytu hipotecznego z dnia 9.10.2013 r. - k. 73,

decyzja Starosty (...) nr (...) z dnia 16.7.2004 r. o zatwierdzeniu projektu budowlanego i udzieleniu pozwolenia na budowę - k. 74 - 74v.,

zaświadczenie Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego z dnia 6.4.2007 r. o braku sprzeciwu na zakończenie budowy domu - k. 75,

zestawienie, faktury i rachunki związane z budową domu - k. 92,

wyciągi z rachunków bankowych pozwanego za okres od grudnia 2003 r. do końca października 2007 r. - k. 153 - 166,

wyciąg z rachunku bankowego powódki za okres od dnia 1.9.2004 r. do dnia 31.12.2014 r. - k. 186 - 196,

zeznania świadka J. G. - k. 170 - 171 oraz nagranie CD - k. 175,

zeznania świadka H. G. - k. 179 oraz nagranie CD - k. 183,

zeznania świadka R. G. - k. 179 - 180 oraz nagranie CD - k. 183,

częściowo zeznania powódki M. K. - k. 228 - 231 oraz nagranie CD - k. 235,

przesłuchanie pozwanego M. G. - k. 231 - 233 oraz nagranie CD - k. 235/

Strony zamieszkały w wybudowanym domu w 2007 r.

W okresie od dnia 1 września 2009 r. do dnia 12 listopada 2011 r. pozwany przebywał na urlopie wychowawczym.

Powódka nalegała, by pozwany przeniósł na nią udział we współwłasności nieruchomości i tym samym należycie zabezpieczył jej interesy w razie ewentualnego rozstania. Pozwany zgodził się na przepisanie połowy udziału, jednak celem uniknięcia podatku i opłat notarialnych strony ustaliły, że rozporządzenie nastąpi za pomocą ugody sądowej. Powódka zainicjowała postępowanie ugodowe, a postanowieniem z dnia 27 marca 2013 r. w sprawie I Co 389/13 Sąd Rejonowy w Malborku uznał ugodę za niedopuszczalną, gdyż zmierzała ona do obejścia prawa. Rozstrzygnięcie zostało utrzymane w mocy przez Sąd odwoławczy.

W dniu 14 czerwca 2013 r. pozwany zakupił za kwotę 46.500 zł i zarejestrował na siebie samochód osobowy marki R. (...) o nr rej. (...). Na nabycie samochodu powódka przekazała pozwanemu kwotę 40.900,45 zł w dniu 13 czerwca 2013 r.

Strony rozstały się pod koniec 2013 r. / na początku 2014 r. Pozwany dowiedział się, że powódka spotykała się z innym mężczyzną i wycofał się z wcześniejszych ustaleń co do przeniesienia udziału we współwłasności nieruchomości.

Powódka pismami z 27 marca 2014 r. oraz 5 maja 2014 r. wezwała pozwanego do zwrotu należności za budowę domu i zakup samochodu, a pozwany wezwał powódkę do zapłaty za zamieszkiwanie w jego domu. Powódka wyprowadziła się w styczniu 2015 r. i zabrała ze sobą zakupione przedmioty stanowiące wyposażenie wnętrza.

W dniu 5 września 2014 r. powódka wniosła pozew w niniejszej sprawie.

/dowody:

pozew z dnia 5.9.2014 r. wraz z potwierdzeniem nadania korespondencji - k. 2 - 2v. i 16 - 16v.,

dowód rejestracyjny samochodu osobowego marki R. (...) o nr rej. (...) - k. 10 - 10v.,

wyciąg z rachunku bankowego powódki za okres od dnia 1.10.2012 do dnia 13.6.2013 r. - k. 11,

pisma powódki z dni 27.3.2014 r. i 5.5.2014 r. - odpowiednio k. 12 i 13,

zaświadczenie o zatrudnieniu i zarobkach pozwanego jako nauczyciela w Szkole (...) nr (...) w M. - k. 62,

pismo pozwanego z dnia 14.4.2014 r. - k. 78,

faktura VAT nr (...) z dnia 14.6.2013 r. - k. 83,

zeznania świadka J. G. - k. 170 - 171 oraz nagranie CD - k. 175,

zeznania świadka H. G. - k. 179 oraz nagranie CD - k. 183,

zeznania świadka R. G. - k. 179 - 180 oraz nagranie CD - k. 183,

częściowo zeznania powódki M. K. - k. 228 - 231 oraz nagranie CD - k 235,

przesłuchanie pozwanego M. G. - k. 231 - 233 oraz nagranie CD - k. 235,

dowody z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy I Co 389/13 Sądu Rejonowego w Malborku:

- wniosek o zawezwanie do próby ugodowej z dnia 26.2.2013 r. - k. 2 - 3,

- protokoły posiedzeń z dni 14.3.2013 r. i 27.3.2013 r. - odpowiednio k. 14 i 18,

- uzasadnienie postanowienia z dnia 27.3.2013 r. - k. 20 - 21,

- postanowienie Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 14.6.2013 r. w sprawie III Cz 485/13 wraz z uzasadnieniem - k. 31 i 33 - 35/

Sąd zważył, co następuje:

Przedstawiony powyżej stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dowody z dokumentów złożonych do akt sprawy, dowody z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy I Co 389/13 Sądu Rejonowego w Malborku, dowody z zeznań świadków J. G., H. G. i R. G. oraz dowody z przesłuchania powódki M. K. i pozwanego M. G..

Zgromadzone w toku procesu dokumenty urzędowe i prywatne nie były kwestionowane przez strony, w związku z czym jako niebudzące wątpliwości Sądu odnośnie ich pochodzenia, treści i autentyczności, zostały uznane za wiarygodne w całości.

Zauważyć należy, że pozwany przedłożył szereg faktur i rachunków związanych z budową domu przy ul. (...) w M. (k. 92), co dowodzi, iż rzeczywiście poniósł on przedmiotowe koszty. Powódka, mimo treści faktur, wskazywała, iż w istocie to ona finansowała w znacznej części nabycie materiałów budowlanych, jednakże w tym zakresie poprzestała w zasadzie jedynie na własnych twierdzeniach. Powódka nie potrafiła wskazać, jakie dokładnie środki przekazywała pozwanemu i na jaki cel miały one zostać wydatkowane (k. 109 i nagranie CD - k. 116 oraz k. 229 oraz nagranie CD - k. 235). W powyższym zakresie Sąd uznał wyjaśnienia powódki za niewiarygodne i nielogiczne, bowiem będąc zaangażowaną finansowo w tak dużą inwestycję jak budowa domu, z pewnością pamiętałaby ona, na co wydatkowała pieniądze. W rzeczywistości zaś jedynym dowodem potwierdzającym partycypowanie przez powódkę w kosztach inwestycji była przedłożona przez pozwanego faktura VAT z dnia 26 czerwca 2006 r. wystawiona przez firmę (...) sp. z o.o. (k. 92, plik lp. 4) oraz potwierdzenie zapłaty wynikającej z niej należności z rachunku bankowego powódki (k. 187v.). Co więcej, z wyciągu z rachunku bankowego powódki (k. 186 - 196) wynika, że w latach 2004 - 2005 nie miała ona w zasadzie żadnych możliwości, by współfinansować przedsięwzięcie, na rachunku nie został uwidoczniiony żaden stały dochód pozwalający na partycypację w kosztach budowy. Z wyciągu z rachunku bankowego powódki (k. 184-188) nie wynikają żadne dochody z prowadzonej przez powódkę działalności gospodarczej, podczas gdy powódka zeznawała, iż dochody z tej działalności były stałe. Kwotę zaś 30.000 zł przeznaczyła - jak sama przyznała - na udzielenie pożyczki bratu pozwanego), zaś jednocześnie nie udowodniła ona, by wypłacone w latach 2006 - 2007 pieniądze spożytkowała właśnie na ten cel. Jednocześnie bezspornym było, że powódka zakupiła określone przedmioty stanowiące wyposażenie domu (potwierdził to pozwany - k. 231 oraz nagranie CD - k. 235), jednak po pierwsze koszty te nie były objęte podstawą faktyczną powództwa (dotyczyło ono rozliczenia za budowę domu bez jego aranżacji), a po drugie powódka zabrała wszelkie wyposażenie z domu w dniu wyprowadzki. Nadto, wypada mieć na uwadze, że w latach 2004 - 2007 powódka przez cały czas korzystała ze wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w M.. W tym stanie rzeczy Sąd przyjął - wbrew twierdzeniom powódki - że nie uczestniczyła ona finansowo w budowie domu ponad kwotę 2.842,89 zł uiszczoną za zakup kleju do płytek i podłogi na górną część domu od firmy (...) sp. z o. o. w czerwcu 2006 r.

Odnośnie zakupu samochodu marki R. (...) (k. 83) Sąd przyjął, że powódka wykazała, iż w dniu 13 czerwca 2013 r. przekazała pozwanemu na ten cel kwotę 40.900,45 zł (k. 11). Za kluczową Sąd uznał zbieżność czasową między

datą wypłacenia środków a dniem nabycia pojazdu przez pozwanego (14 czerwca 2013 r.). Zarazem powódka nie udowodniła, by przekazała wyższą kwotę (jak twierdzi - 50.000 zł), ponieważ nie potwierdza tego zebrany w sprawie materiał dowodowy. Sąd nie podzielił również twierdzeń pozwanego, jakoby kwota przekraczająca 23.250 zł stanowiła jego środki, gdyż nie znajdowało to potwierdzenia w jakimkolwiek innym dowodzie. Z tożsamyh względów Sąd nie dał wiary pozwanemu, jakoby uiszczona na rzecz firmy (...) sp. z o. o. kwota 2.842,89 zł w rzeczywistości należała do niego. Powódka zaprzeczyła powyższemu, a środki były przekazywane z jej rachunku bankowego, w związku z czym skonstatować należało, że to ona była ich właścicielem i wyłącznym dysponentem.

W ocenie Sądu irrelevantnymi dla rozstrzygnięcia pozostawały zeznania świadków A. S., R. W. i S. D. (k. 172 - 173 oraz nagranie CD - k. 175), którzy nie posiadali jakiegokolwiek wiedzy na temat rozliczeń stron.

Z kolei świadkowie M. C., P. Z. (k. 180 - 182 oraz nagranie CD - k. 183), I. K. i E. K. (2) (k. 213 - 215 oraz nagranie CD - k. 216) w zasadzie całą swoją wiedzę czerpali z subiektywnych relacji powódki, bądź pozwanego i nie podejmowali własnych ustaleń, wobec czego także ich zeznania nie miały istotnej wagi dla wyniku postępowania.

Sąd miał też na uwadze, iż świadkowie I. K. i E. K. (2) wskazywali jedynie, iż powódka dysponowała kwotą 39.000 zł, którą przeznaczyć miała na budowę domu. Kwota ta pochodzić miała z podziału majątku wspólnego z byłym mężem powódki. Z zestawienia znajdującego się na karcie 185 wynika, że kwotę 38774 zł (a więc prawie 39.000 zł) powódka otrzymała w okresie luty - wrzesień 2005 r. Jednocześnie z materiału dowodowego wynika, iż w październiku 2005 r. pożyczyła kwotę 30000 zł bratu pozwanego na okres 11 miesięcy. Zwrot tych pieniędzy nastąpił więc pod koniec procesu budowlanego, a tym samym powódka nie miała możliwości przekazania tych środków na potrzeby inwestycji.

Świadek I. K. wskazała też, iż przekazała powódce kwotę 19.000 zł na zakup pojazdu, co koresponduje z ustaleniem Sądu, iż zakup pojazdu sfinansowany został prawie w całości ze środków powódki.

Świadek K. K. (1) był natomiast zbyt młody, by wiedzieć, jak w latach 2004 - 2007 wyglądały rozliczenia powódki z ówczesnym partnerem (k. 169 oraz nagranie CD - k. 175). Gdy budowa się rozpoczynała świadek miał 11 lat, trudno więc przypuszczać, aby strony wtajemniczyły świadka w szczegóły dotyczące finansowania budowy. Świadek potrafił jedynie wskazać, iż powódka wniosła wkład finansowy w budowę domu, nie znał jednak żadnych szczegółów w tym zakresie, co poddaje w wątpliwość wiarygodność jego zeznań.

Zeznaniom pozostałych świadków, tj. J. G., H. G. i R. G. Sąd dał wiarę w takim zakresie, w jakim korelowały one z pozostałym uznanym za wiarygodny materiałem dowodowym. Świadek J. G. i R. G. potwierdził, że pracowali przy budowie domu i byli opłacani przez pozwanego. Nadto, świadek J. G. znał źródła finansowania inwestycji i przyznał, że otrzymał od powódki pożyczkę w wysokości 30.000 zł w październiku 2005 r., którą spłacił w ciągu 11 miesięcy. Z kolei pozwana H. G. potwierdziła, że udzieliła synowi pożyczki na budowę domu. Powyższe okoliczności były istotne w kontekście ustalenia źródeł finansowania przedsięwzięcia i finalnego przyjęcia, że powódka nie partycypowała w niej - z wyjątkiem zapłaty za zakup kleju do płytek i podłogi na górną część domu za kwotę 2.842,89 zł w czerwcu 2006 r.

Powódka wywodziła swoje roszczenie z rozliczenia związku stron, w trakcie którego miała współfinansować zakup działki przy ul. (...) w M. i budowę posadowionego na niej domu oraz w całości sfinansować zakup samochodu marki R. (...), który pozwany - wbrew wcześniejszym ustaleniom - zarejestrował wyłącznie na siebie. Jako podstawy prawne swoich żądań powódka przywołała przepisy o zwrocie nakładów (k. 184) i bezpodstawnym wzbogaceniu (k. 167). Wprawdzie ostatecznie powódka powoływała się na regulacje dotyczące zwrotu nakładów, tym niemniej postępowanie dowodowe toczyło się w obrębie obu ww. podstaw, a Sąd nie jest związany kwalifikacją prawną powództwa nawet w sytuacji, gdy dokonuje tego profesjonalny pełnomocnik (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8.3.2010 r. w sprawie II PK 255/09, L.). Nie budziło zarazem wątpliwości Sądu, że pozwany odnosił się do obu podstaw prawnych (por. k. 167 oraz nagranie CD - k. 175 i k. 234 oraz nagranie CD - k. 235), a podstawa faktyczna powództwa była dla niego klarowna także w odniesieniu do roszczenia o bezpodstawne wzbogacenie.

Przechodząc do merytorycznej oceny zasadności powództwa należało w pierwszej kolejności zauważyć, że bezspornym jest, iż w latach 2003 - 2013 strony pozostawały w konkubinacie. Wyjaśnić więc wypada, że konkubinacie jest prawnie

nieuregulowaną, trwałą wspólnotą życiową mężczyzny i kobiety, której zewnętrznym przejawem są m.in. współżycie fizyczne, wspólne zamieszkiwanie i wspólne prowadzenie gospodarstwa domowego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 1997 r. w sprawie II CKN 485/97, Lex nr 583765). Między konkubentami - tak samo zresztą jak między innymi uczestnikami życia społecznego - mogą się więc pojawiać sytuacje, w których dojdzie do przesunięć majątkowych, które po jego ustaniu powinny zostać rozliczone.

Zaakcentować jednak należy, że konkubinaty stanowi zjawisko indyferentne prawnie, dlatego również kwestia wzajemnych rozliczeń nie została odrębnie uregulowana w ustawie. W doktrynie i orzecznictwie wskazywane są zatem następujące możliwości rozstrzygnięcia powyższej kwestii: odpowiednie (lub analogiczne) zastosowanie przepisów o wspólności majątkowej małżeńskiej, zastosowanie przepisów o współwłasności w częściach ułamkowych i znoszeniu tej współwłasności, zastosowanie przepisów o spółce cywilnej, zastosowanie przepisów regulujących zwrot nakładów na cudzą rzecz oraz zastosowanie przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu - przy czym wybór jednego ze wskazanych wyżej uregulowań może być uzależniony od okoliczności konkretnej sprawy (tak m.in. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 16 maja 2000 r. s sprawie IV CKN 32/00, Lex nr 846474).

W pierwszej kolejności Sąd rozważył, czy powództwo mogło zostać uwzględnione w oparciu o przepisy o zwrocie nakładów, tj. artykuły 226 i 230 k.c. W tym kontekście Sąd zaznacza jednak, iż nie sposób przyjąć, by zakup samochodu stanowił jakikolwiek nakład, bowiem brak jest przedmiotu podlegającego temu nakładowi (substratu początkowego). W odniesieniu do nieruchomości zbadania wymagało natomiast, na podstawie jakiego stosunku prawnego czyniący ewentualne nakłady posiadał nieruchomość i dokonywał nakładów. Jeżeli bowiem powódkę łączyłaby z pozwanym jakaś umowa, to zwrot nakładów następowalby stosownie do jej postanowień i bezwzględnie obowiązujących przepisów Kodeksu cywilnego odnoszących się do tej umowy. W przedmiotowej sprawie taka umowa jednak nie występowała, w związku z czym znajdowały zastosowanie ogólne przepisy artykułów 226 i 230 k.c. Powódka bezsprzecznie miała przy tym świadomość, że nie jest właścicielem działki, ani domu, a w okresie trwania inwestycji (lata 2004 - 2007) pozwany nie zobowiązywał się do przeniesienia na nią udziału w nieruchomości (nastąpiło to dopiero w 2013 r.). W konsekwencji Sąd uznał, że pomimo określonych planów życiowych związanych z pozwanym, powódka pozostawała posiadaczem nieruchomości w złej wierze. Ten zaś może żądać zwrotu jedynie nakładów koniecznych, i to tylko o tyle, o ile właściciel bezpodstawnie wzbogaciłby się jego kosztem (art. 226 § 2 k.c.). Przez nakłady konieczne rozumie się przy tym takie nakłady, których celem jest utrzymanie rzeczy w należytym stanie, na przykład remonty i konserwacja rzeczy, zasiewy, utrzymanie zwierząt, płacenie podatków. Inne nakłady mają na celu ulepszenie rzeczy, przez co zwiększają one wartość rzeczy - nakłady użyteczne, bądź zmierzają do zaspokojenia potrzeb estetycznych tego, kto ich dokonuje - nakłady zbytkowne (por. J. Ignatowicz (w:) Komentarz, t. I, 1972, s. 608 i n.; S. Rudnicki, Komentarz, 2007, s. 378; E. Skowrońska-Bocian (w:) K. Pietrzykowski (red.), Komentarz, t. I, 2005, s. 637; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2006 r. w sprawie III CSK 3/06, Lex nr 196597). (Teresa A. Filipiak, komentarz do art. 226 k.c. Lex). Nie ulega zaś wątpliwości, że budowa domu (partycypowanie w niej) nie może zostać uznana za konieczny nakład na nieruchomość gruntową. W tym stanie rzeczy nawet bez badania rzeczywistej wysokości poniesionych nakładów powództwo o ich zwrot podlegałoby ab initio oddaleniu - i to jak wskazano zarówno w odniesieniu do "nakładu" w postaci samochodu, jak i do ewentualnego partycypowania w kosztach budowy domu.

Zdaniem Sądu w niniejszej sprawie do rozliczeń majątkowych między powódką a pozwanym zastosowanie powinny natomiast znaleźć przepisy zawarte w artykułach 405 - 414 k.c. regulujące instytucję bezpodstawnego wzbogacenia. Powyższe jest zgodne z najnowszą linią orzecniczą sądów powszechnych (por. chociażby wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 21 października 2010 r. w sprawie I ACa 511/10, Lex nr 846474).

Art. 405 k.c. stanowi, że kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. Z treści przytoczonego przepisu wynika, że bezpodstawne wzbogacenie ma miejsce wówczas gdy bez podstawy prawnej dochodzi do uzyskania korzyści majątkowej kosztem innej osoby oraz gdy ubożenie i wzbogacenie są wynikiem tego samego zdarzenia.

W tym kontekście Sąd zauważa, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie jedynie co do łącznej kwoty 43.743,34 zł - tj. kwoty 2.842,89 zł za zakup kleju do płytek i podłogi na górną część domu w czerwcu 2006 r. oraz kwoty

40.900,45 zł przekazanej przez powódkę pozwanemu na zakup samochodu. Kwoty te wynikają z przedłożonych przez powódkę wyciągów z rachunku bankowego i przedstawionych przez pozwanego faktur (k. 11 w zw. z k. 83 i k. 187v. w zw. z k. 92, plik l.p. 4 - faktura z firmy (...) sp. z o. o. z dnia 26.6.2006 r.) Jednocześnie powódka przyznała, że pozwany zakupił działkę w całości z własnych środków (k. 108 i nagranie CD - k. 116 oraz k. 228 i nagranie CD - k. 235), a postępowanie dowodowe nie wykazało, by powódka poniosła wyższe koszty związane z budową domu i nabyciem auta. W szczególności nieudowodnionym pozostało przekazywanie przez powódkę jakichkolwiek dodatkowych środków w gotówce. Powódka korzystała ze wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w M. i nie miała realnych możliwości finansowych, by uczestniczyć w budowie domu w latach 2004 - 2005. Uzyskane od byłego męża środki powódka przeznaczyła zaś na kursy kosmetyczne i przedmioty wyposażenia domu - które jednak zabrała w momencie wyprowadzki i które nie były objęte podstawą faktyczną powództwa. Także środki pożyczone bratu pozwanego (30.000 zł) nie mogły zostać zainwestowane w budowę domu, gdyż ich zwrot nastąpił w końcowym okresie realizacji inwestycji (wrzesień 2006 r.) i nie zostało wykazane ich przekazanie pozwanemu. W tym stanie rzeczy Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 43.743,34 zł uznając, iż w tym zakresie nastąpiło wzbogacenie po stronie pozwanego) i oddalił powództwo w pozostałym zakresie, o czym orzekł jak w punktach I i II wyroku na podstawie art. 405 k.c.

O roszczeniu odsetkowym Sąd orzekł na podstawie artykułów 455 i 481 k.c., mając na względzie, że pozew został wniesiony w dniu 5 września 2014 r. , zaś pozwany był wzywany do zapłaty kwoty dochodzonej pozvem pismami sprzed wniesienia pozwu w sprawie.

Zarazem na podstawie art. 333 § 1 pkt 2 Sąd nadał rygor natychmiastowej wykonalności w zakresie objętym uznaniem powództwa, tj. co do kwoty 23.500 zł (punkt IV wyroku).

O kosztach procesu orzeczono jak w punkcie III wyroku zgodnie z wynikiem postępowania na podstawie art. 108 § 1 k.p.c., art. 98 § 1 i 3 k.p.c. i art. 100 k.p.c. Sąd dokonał stosunkowego rozdzielenia kosztów proporcjonalnie do stopnia wygranej stron (powódka - 17%, pozwany - 83%). Na poniesione przez powódkę koszty procesu składała się opłata od pozwu w wysokości 5.000 zł (zgodnie z przyznanym jej zwolnieniem od kosztów sądowych - k. 28), opłata skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł oraz koszty zastępstwa procesowego w wysokości 7.200 zł, które zostały ustalone na podstawie § 2 ust. 1 i § 6 ust. 7 obowiązującego w dniu wnoszenia pozwu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. z Dz.U.2013.461 j.t.). Łącznie zatem powódka poniosła koszty w wysokości 12.217 zł. Z kolei poniesione przez pozwanego koszty procesu obejmowały opłatę skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł i koszty zastępstwa procesowego w wysokości 7.200 zł ustalone w analogiczny sposób jak w przypadku powódki. Po wzajemnej kompensacji kosztów Sąd zasądził od powódki na rzecz pozwanego kwotę 3.668,88 zł ($7.217 \text{ zł} \times 0,83 - 12.217 \text{ zł} \times 0,17 = 3.668,88 \text{ zł}$).